

تأثیر آموزش روش‌های پیشگیری از کم‌خونی فقر آهن بر میزان آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه شهر خوی و مادران آنان

حمیده پرتواظم^۱

خلاصه

زمینه و هدف: کم‌خونی فقر آهن اختلالی بوده که در آن، ذخایر آهن بدن کاهش یافته است. براساس اطلاعات و آمارهای سازمان بهداشت جهانی، شیوع کم‌خونی در کشورهای در حال توسعه، به ۴۰ درصد می‌رسد و بیش از ۲ میلیارد نفر در جهان، مبتلا به کم‌خونی فقر آهن هستند که یکی از راه‌های پیشگیری از این کم‌خونی، افزایش آگاهی گروه‌های در معرض خطر در باره منابع غذایی آهن‌دار است. این مطالعه به منظور بررسی تأثیر آموزش بر آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه شهر خوی و مادران آنان در مورد پیشگیری از کم‌خونی فقر آهن در سال ۱۳۸۲ انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش، یک مطالعه نیمه تجربی است که ۸۰ نفر از دانش‌آموزان دختر در مقاطع اول تا سوم دبیرستان همراه با مادرانشان به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بود که در ۳ بخش تنظیم شد. بخش اول مربوط به مشخصات فردی، بخش دوم مربوط به آگاهی، و بخش سوم مربوط به عملکرد آنان در مورد پیشگیری از کم‌خونی فقر آهن بود. به منظور بررسی تأثیر آموزش، ابتدا آزمون مقدماتی به عمل آمد سپس آموزش در مورد پیشگیری از کم‌خونی فقر آهن به روش سخنرانی و پرسش و پاسخ و در اختیار قراردادن جزوه آموزشی در طی یک جلسه ۲ ساعته توسط پژوهشگر انجام و بعد از ۳۰ روز مجدداً، آزمون به عمل آمد و با مقایسه نتایج حاصل در مراحل قبل و بعد از آموزش از طریق آمار استنباطی، میزان تأثیر آموزش مشخص شد.

یافته‌ها: نتایج بیانگر وجود اختلاف معنی‌دار آماری، بین پاسخ و نمره اکثر سوالات در مرحله قبل و بعد از آموزش در هر دو حیطه آگاهی و عملکرد بود ($p=0/000$) که تایید کننده تأثیر آموزش بر میزان آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان و مادران آنان در مورد پیشگیری از کم‌خونی فقر آهن می‌باشد. بین آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان و مادران در مرحله قبل از آموزش، ارتباط وجود نداشت ($p>0/05$) ولی بعد از آموزش، ارتباط معنی‌دار آماری دیده شد ($p<0/05$). بین آگاهی دانش‌آموزان با عملکرد خودشان هم‌چنین بین آگاهی مادران با عملکردشان، ارتباط معنی‌دار وجود نداشت ($p>0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این پژوهش، هر چند که آموزش باعث ارتقاء آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان و مادران گردیده اما آموزش بیشتر و ایجاد باور بهداشتی و پیشگیری در این زمینه لازم می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش، آگاهی، عملکرد، کم‌خونی فقر آهن، دانش‌آموزان، مادران، خوی